

**STANOWISKO
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

z dnia2025 r.

**w sprawie Obszaru Strategicznej Interwencji „Polska Wschodnia”
w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.**

Sejmik Województwa Lubelskiego z uznaniem odnotowuje przygotowanie w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej projektu średniookresowej Strategii Rozwoju Polski do 2035 r., doceniając partnerską współpracę z administracją regionalną w tej sprawie oraz prowadzone konsultacje społeczne. Z zadowoleniem zauważa, że Strategia uwzględnia znaczenie odporności i rozwoju powiatów położonych przy północnej i wschodniej granicy Polski, które w największym stopniu doświadczają negatywnych konsekwencji wojny w Ukrainie oraz wrogich działań ze strony Rosji i Białorusi.

Jednocześnie, mając na uwadze kompleksowy charakter pogłębianych wyzwań społecznych, gospodarczych i środowiskowych, przed którymi stoją województwa Polski Wschodniej w obliczu narastającego zagrożenia geopolitycznego, Sejmik Województwa Lubelskiego wyraża przekonanie, że zasięg ich oddziaływania uzasadnia zachowanie w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. Obszaru Strategicznej Interwencji obejmującego województwa Polski Wschodniej. Obejmuje on prawie 41% całkowitej powierzchni Polski (128 491 km²) i jest zamieszkiwany przez 26,5% ogółu ludności kraju (9 925 111 osób).

Doświadczenie ostatnich lat pokazuje, że województwa Polski Wschodniej stoją przed wyjątkowo złożonymi wyzwaniami o charakterze społeczno-gospodarczym, spotęgowanymi przez kwestie zachwianego poczucia bezpieczeństwa oraz konsekwencje utraty naturalnych kierunków współpracy transgranicznej. Skutki tego kryzysu nie ograniczają się jedynie do wąskiego pasa przygranicznego, lecz obejmują całe województwa, zarówno w wymiarze bezpieczeństwa, jak i gospodarki, rynku pracy czy infrastruktury. W opinii Sejmiku Województwa Lubelskiego delimitacja obszaru wsparcia wyłącznie do powiatów przygranicznych byłaby niewystarczająca i nieproporcjonalna do skali wyzwań, przed którymi stoi ten obszar kraju.

Cały makroregion ponosi konsekwencje agresywnej polityki Rosji i Białorusi, prowadzące do zakłóceń gospodarczych, niepewności inwestycyjnej, presji społecznej oraz ograniczeń w rozwoju infrastruktury. Sektory gospodarki charakteryzuje spadek aktywności inwestycyjnej i umiędzynarodowienia ze względu na intensyfikację skali zagrożeń oraz rosnącą paletę ryzyk operacyjnych i inwestycyjnych. Sejmik Województwa Lubelskiego dostrzega potrzebę kompleksowej odpowiedzi obejmującej całe województwa, ponieważ tylko takie podejście umożliwi skuteczne łagodzenie skutków kryzysu i wzmacnianie odporności Polski Wschodniej jako integralnej części państwa polskiego i Unii Europejskiej.

Polska Wschodnia od wielu lat zмага się z największymi w kraju dysproporcjami rozwojowymi, wynikającymi z niższego poziomu inwestycji, postępującej depopulacji oraz ograniczonej dostępności transportowej i usługowej. W koncentracji interwencji na wąskim pasie przygranicznym Sejmik Województwa Lubelskiego dostrzega ryzyko dalszego pogłębiania tych nierówności i osłabienia spójności regionalnej. Objęcie wsparciem obszaru całych województw stworzy możliwość prowadzenia skutecznej i zintegrowanej polityki rozwojowej, odpowiadającej na wielowymiarowe wyzwania tego obszaru.

Obszar Polski Wschodniej pełni strategiczną rolę nie tylko w skali kraju, lecz również w wymiarze europejskim, stanowiąc kluczowy element bezpieczeństwa oraz trwałej spójności wschodniej granicy Unii.

Mając na uwadze wskazane powyżej aspekty, **Sejmik Województwa Lubelskiego apeluje o zachowanie w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. OSI „Polska Wschodnia”. W konsekwencji oczekuje, że Rząd Rzeczypospolitej ulokuje wśród polskich priorytetów w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2028+ dedykowane specjalnie Polsce Wschodniej wsparcie finansowe** jako wyraz strategicznego podejścia do wsparcia najslabiej rozwiniętej części kraju, która dodatkowo jest najbardziej narażona na wyzwania wynikające z toczącej się wojny w Ukrainie. Stworzy to ramy dla zapewnienia równości szans rozwojowych Makroregionu, umożliwi kontynuację spójnej polityki rozwoju oraz wzmocni odporność i potencjał, uwzględniający regionalne i międzyregionalne powiązania funkcjonalne.

**Przewodniczący
Sejmiku Województwa Lubelskiego
Mieczysław Ryba**

UZASADNIENIE
do projektu Stanowiska Sejmiku Województwa Lubelskiego
w sprawie Obszaru Strategicznej Interwencji „Polska Wschodnia”
w Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawiło do konsultacji społecznych projekt „Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.” - kluczowego dokumentu strategicznego, który na najbliższych 10 lat określi sposób podejścia do polityki regionalnej. Konsultacje trwają do końca października 2025 r. i w tym czasie zainteresowane strony mogą zgłaszać swoje uwagi i postulaty.

Wzorem poprzedniego dokumentu tej rangi, tj. „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do 2020r (z perspektywą do 2030 roku)” SRP 2035 określa m.in. cele dla polityki rozwoju państwa oraz obszary strategicznej interwencji (OSI). W dokumencie tym, mimo zapisów dotyczących wspierania obszarów depopulacyjnych oraz obszarów zmagających się z problemami strukturalnymi, brak wyraźnego wskazania o konieczności szczególnego wsparcia dla Makroregionu Polski Wschodniej obejmującego województwa: lubelskie, mazowieckie (regionalne), podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie. Wskazano OSI odporności i rozwoju obszarów przy zewnętrznej granicy UE, jest ono jednak zawężone co do zasady do pasa powiatów położonych bezpośrednio przy granicy wschodniej (w przypadku województwa lubelskiego są to powiaty: bialski, parczewski, włodawski, chełmski, hrubieszowski, tomaszowski, zamojski oraz miasta na prawach powiatu: Biała Podlaska, Chełm, Zamość).

Makroregion Polski Wschodniej, mimo niewątpliwego postępu w wielu dziedzinach, nadal boryka się z problemami strukturalnymi, wynikającymi z wieloletniego niedoinwestowania. Ograniczenia te stały się jeszcze dotkliwsze w związku z wybuchem wojny na Ukrainie oraz kryzysem migracyjnym i w konsekwencji zamknięciem granicy z Białorusią. Obserwujemy wiele problemów i wyzwań w sferze gospodarczej (zahamowanie wymiany handlowej, luki na rynku pracy, obawy przed inwestowaniem, niższe dochody gmin z podatków) jak i społecznej (depopulacja, starzenie się społeczeństwa, rosnący niepokój o przyszłość tych terenów). W związku z tym konieczne jest nadal utrzymanie szczególnego wsparcia dla Makroregionu, które będzie odpowiadało zarówno na historycznie utrwalone wyzwania, jak i budowało odporność gospodarki i społeczeństwa na przyszłość.

Podczas posiedzenia Komisji ds. Polski Wschodniej Związku Województw RP, które odbyło się w dniu 17 września 2025 r., jej członkowie jednoznacznie przyjęli ustalenie o potrzebie przyjęcia stanowiska kierowanego do Rządu RP w sprawie konieczności kontynuowania dedykowanego wsparcia dla tego Makroregionu w nadchodzącej perspektywie finansowej 2028-2034. Jednocześnie uzgodniono, że dla wzmocnienia rangi i przekazu Stanowiska Komisji ds. Polski Wschodniej celowe jest przyjęcie podobnego stanowiska przez Sejmiki sześciu województw zaliczanych do Polski Wschodniej.